

ትምህርት ሃያ ሦስት

የመጽሐፉ መሠረታዊ ነጥቦች

1. ጸሐፊው ሉቃስ ነበር። ሉቃስ ከጻፋቸው ሁለት መጻሕፍት መካከል የመጀመሪያው ወንጌሉ ነበር። በሐዋርያት ሥራ ውስጥ የሉቃስ ስም ተጠቅሶ አይገኝም፤ ነገር ግን የሐዋ. 1:1 ይህ መጽሐፍ የሉቃስ ወንጌል ተከታይ ክፍል እንደሆነ ያሳያል። የዚህ መጽሐፍ ጸሐፊ ያለ ጥርጥር ሉቃስ ነው። በሉቃስ ወንጌል አጠቃላይ ጥናት ውስጥ የተረቡትን ሐሳቦች ተመልከቱ።
2. የተጻፈበት ዘመን 65 ዓ.ም. ገደማ ነበር። የሐዋርያት ሥራ ጳውሎስ በእስር ቤት እንዳለ ይደመድማል። ሉቃስ ከጳውሎስ ጋር ስለነበር በዚያ ዘመን ግለት ከ70 ዓ.ም. በፊት ስላለው ሁኔታ ይጽፋል። የሉቃስ ወንጌል የተጻፈው ከሐዋርያት ሥራ በፊት መሆኑ ግልጽ ነው። ሉቃስ የፊልጵስጥስ ተወላጅ ሲሆን የሐዋርያትን ሥራ የጻፈው ምናልባት ከጳውሎስ ጋር በርም በነበረበት ዘመን ሳይሆን አይቀርም።

የሐዋርያት ሥራ ዓላማዎች

1. የሐዋ. 1:1 «ኢየሱስ ያደረገውንና ያስተምር ዘንድ ስለጀመረው ነገር ሁሉ ለማሳየት» በማለት የምጽሐፉን ዓላማ ያብራራል።
2. መጽሀፉ የመጀመሪያዎቹን 30 ዓመታት የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ግለትም የወንጌልን ከኢየሩሳሌም እስከ ሮም መዳረስ ያቀርባል።
ሀ/ ወንጌሎችን ከመልእክቶች ጋር ያያይዛል።
ለ/ በክርስቶስ አገልግሎት ዘመንና በእኛ መካከል መሸጋገሪያ ድልድይ ያበጃል።
ሐ/ የክርስትና ትምህርቶችንና ልማዶችን ያብራራል።

የሉቃስ ምንጮች

1. በይሁዳ ስለሚገኙት ሰዎች አገልግሎት የተረዳው ከኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን መሪዎች ነበር።
2. ስለ ሰማሪያውያን አገልግሎት የተረዳው ከፊልጵስ ነበር።
3. በሶርያ፣ በእስያ፣ በግሪክና በሮም ስለነበረው አገልግሎት የተረዳው ከጳውሎስ ወይም እርሱ ራሱ የጳውሎስ የሥራ ባልደረባ ስለ ነበር ከግል ልምምዱ ነበር።

ከሐዋርያት ሥራ መልእክቶች ጋር ያለው ግንኙነት

1. የገላትያ መልእክት የተጻፈው ጳውሎስ በአንጾኪያ፣ በኢፋንዮን፣ በልስጥራና በደርቤ ከነበረው አገልግሎት የተነሣ ነበረ፤ የሐዋ. 13:14-14:28።
2. የፊልጵስጥስ መልእክት የተጻፈው ጳውሎስ በፊልጵስጥስ በሰጠው አገልግሎት ምክንያት ነው፤ የሐዋ. 16:11-40።

3. 1ኛና 2ኛ ተሰሎንቄ የተጻፉት ጳውሎስ በተሰሎንቄ በሰጠው አገልግሎት ሳቢያ ነው፤ የሐዋ. 17:1-9»
4. 1ኛና 2ኛ ቆሮንቶስ የተጻፉት ጳውሎስ በቆሮንቶስ በሰጠው አገልግሎት ሳቢያ ነው፤ የሐዋ. 18:1-16»
5. ዮሴፊን መልእክት የተጻፈው ጳውሎስ በኤፌሶን በሰጠው አገልግሎት ምክንያት ነው፤ የሐዋ. 19:1-41፤ 20:17፤ 35»

ጥያቄዎች

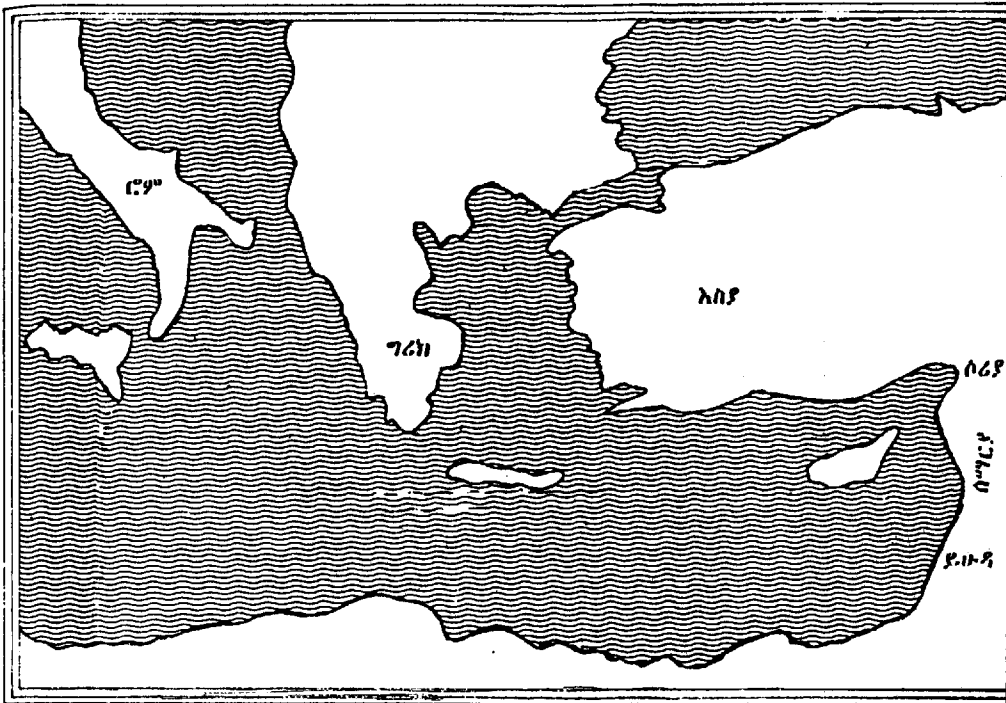
1. የሐዋርያት ሥራ ከ70 ዓ.ም. በፊት መጻፉን በምን እናውቃለን?
2. የመጀመሪያዎቹ 30 ዓመታት የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ማወቅ ለምን ይጠቅማል?
3. ሉቃስ የጥንቲቱን ቤተ ክርስቲያን ዝርዝር ታሪክ ሊያቀርብ የቻለበት ምክንያት ምንድነው?
4. የሐዋርያትን ሥራ መጻፉን የምናውቀው እንዴት ነው?
5. ጳውሎስ መልእክቶቹን የጻፈው ለምንድነው?

የቤት ሥራ

የሐዋ. 8-14ን አንብቡ»

ትምህርት ሃያ አራት

1. ይህንን ካርታ በማጥናት ሉቃስ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ያለውን ዕቅድ በአእምሮአችሁ ውስጥ አስቀምጡ» ገድፍ ወይም ተላል ካርታ በመላል በቀደመችው ቤተ ክርስቲያን ዘመን ወንጌል የተጻረሰባቸው ሥፍራዎች የትኞቹ እንደሆኑ ለማወቅ ሞክሩ»
2. የክርስቶስ ትዕዛዝ «በኢየሩሳሌም፣ በይሁዳ፣ በሰማርያ እስከ ምድር ዳር ድረስ ምስክሮቼ ትሆናላችሁ» የሚል ነበር፤ የሐዋ. 1:8» በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ወንጌል ከኢየሩሳሌም ጀምሮ በይሁዳ ጠኩል እስከ ሮም ድረስ እንዴት እንደተጻረሰ እንመለከታለን» ከዚህ በላይ የሚገኘውን ካርታ ካጠናችሁ በኋላ እርሱን ሳትመለከቱ ሌላ ለመሥራት ተለማመዱ»
3. የሐዋ. ሥራን በምታነቡበት ጊዜ ይህንን የወንጌል መስፋፋት በአእምሮአችሁ ውስጥ ይዛችሁ 28 ቱን ምዕራፎች በእነዚህ ስድስት ክፍሎች ለመከፋፈል ሞክሩ» እነዚህን ክፍሎች ከጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞዎች ጋር ለማዛመድ አትጨነቁ»
4. በሐዋ. 15 የተመዘገበው ስብሰባ የሆነው በጳውሎስ የመጀመሪያ ወንጌላዊ ጉዞ መጨረሻ ላይ በ49 ዓ.ም. ነበረ» በዚህ ወቅት በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ትልቅ ውጥረት ተፈጥሮ ነበር» ይኸውም በአይሁድና በአሕዛብ እኩልነት ምክንያት ነበር፤ የሐዋ. 15ን አንብቡ»
5. የሐዋ. ሥራን በማንበብ ላይ እንዳላችሁ የዋና ከተሞችን ስምና የሚገኙበትን ሥፍራ ከካርታው ላይ ለማጥናት ሞክሩ፤ ለምሳሌ ኢየሩሳሌም፣ ደማስቆ፣ 2ቱ አንጾኪያዎች፣ ኤፌሶን፣ ፊልጵስ፣ ወዘተ የሐዋ. ሥራን በምታጠቡበት ጊዜ የሐዋርያት ሥራ መልካም ፖሪር በተሰኘው መጽሐፍ ተጠቀሙ»



ጥያቄዎች

1. መንገድ የተዳረሰባቸውን 6 አገሮች በቅደም ተከተል ጻፉ።
2. በጥንታዊቱ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ውጥረት የፈጠረው ምንድነው? ይህንን ታሪክ የግንቀርበው የትኛው ምዕራፍ ነው?
3. ቀላል ካርታ ሠርታችሁ 6ቱን አገሮች በየሥፍራቸው አስቀምጧቸው።

ምክር ለመምህሩ

እርስዎ ደግሞ ሲያስተምሩ ይህንን ካርታ በቀላሉ ማድረግ ይኖርብዎታል! ከዚያም ተማሪዎቹም እንዴት መላል እንደሚገባቸው ከተማሩ በኋላ በመጀመሪያ አገሮቹን፣ ቀጥሎ ዋና ከተሞቹን በተገቢ ሥፍራዎች ማስቀመጥ ይኖርባቸዋል።

የቤት ሥራ

የሐዋ. 15-21ን አንብቡ። ካርታውንም አጥኑ።

ትምህርት ሃያ አምስት

የሐዋርያት ሥራ አጠቃላይ አስተዋፅዖ

- ይህንን ክፍል በምታጠኑበት ጊዜ ባለፈው ትምህርት ውስጥ የተሰጠውን ካርታ አገናኙ።
1. የወንጌል ምስክርነት በኢየሩሳሌም በይሁዳ፤ የሐዋ. 1-7። ከይዘቱ ዋና ዋና ነጥቦች፡-
ሀ. ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ የሰጠው ትዕዛዝ፤
ለ. የመንፈስ ቅዱስ መውረድ፤
ሐ. ቤሐዋርያት በተለይም በኢፕሮስ የተሰጠው ምስክርነት፤
መ. የጥንቲቱ ቤተ ክርስቲያን የነበራት ጥብቅ ሥነ ሥርዓት፤ ሐናኒያና ሰጴራ፤
ሠ. ስደትና የእስጢፋኖስ ሞት ናቸው።
 2. የወንጌል ምስክርነት በሰማርያና ከእርሷ ባሻገር፤ የሐዋ. 8-11። ይዘቱ ባጭሩ፡-
ሀ. ስደት ክርስቲያኖችን ሊበትናቸው ምስክርነት ያስፋፋል፤
ለ. ሬልጶስ በሰማርያ፤ የመጀመሪያው አፍሪካዊ ክርስቲያን፤
ሐ. የጳውሎስ መለወጥ፤
መ. የኢፕሮስ ራዕይና ለአሕዛብ ወንጌልን እንዲያደርስ የመጣበት ጥሪ፤
 3. የወንጌል አገልግሎት በሶሪያዋ አንጻኪያና የጳውሎስ የመጀመሪያ ወንጌላዊ ጉዞ፤ የሐዋ. 12-14። ይዘቱ ባጭሩ፡-
ሀ. የተደራረበ ስደትና የኢፕሮስ ከእስር ቤት ነፃ መውጣት፤
ለ. የፄሮድስ ሞት፤
ሐ. ጳውሎስ ወደ እስያ ያደረገው የመጀመሪያ ጉዞ፤
 4. የወንጌል ምስክርነት በእስያ፤ የሐዋ. 15-16። ይዘቱ ባጭሩ፡-
ሀ. በኢየሩሳሌም ተደርጎ የነበረው የቤተ ክርስቲያን ጉባዔ የአሕዛብን እኩልነት የሚመለከት ስብሰባ ነበረ።
ለ. በጥንታዊቷ ቤተ ክርስቲያን የተፈጠረ ውጥረት እኩልነትን የሚመለከት ነበር።
ሐ. ጳውሎስ ቤተ ክርስቲያንን ለማቋቋምና ለማጽናት በእስያ በኩል አድርጎ ወደ አውሮፓ ተጓዘ።
 5. የወንጌል ምስክርነት በግሪክ አገር፤ የሐዋ. 17-21። ይዘቱ ባጭሩ፡-
ሀ. ጳውሎስ ያንን ሥፍራ ለቆ እንዲወጣ ያደረገው የተሰሉንቄ ብጥብጥ ነበረ።
ለ. ጳውሎስ በአቲን አርዮስፋጉስ በተባለው ሥፍራ።
ሐ. በቆርንቶስ የምተገኘው ቤተ ክርስቲያን ተመሠረተች።
መ. ጳውሎስ ለአገልግሎት ወደላካቸው ቤተ ክርስቲያን ወደ ሶሪያዋ አንጻኪያ ተመለሰ፤
ሠ. ጳውሎስ በመቄዶንያና በግሪክ አገር።
ረ. ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ይመለሳል።
 6. የወንጌል ምስክርነት ወደ ሮም በተደረገው ጉዞ ላይ፤ የሐዋ. 22-28። ይዘቱ ባጭሩ፡-
ሀ. ጳውሎስ በኢየሩሳሌም ሲታሠር ለተሰበሰቡት ሕዝብ ያቀረበው መከላከያ፤
ለ. ጳውሎስ ወደ ቄሣርያ ሲወሰድ በዚያ በፊልክስ፣ በፊስጦስና በንጉሥ አገሪጳ ፊት ቀርቦ ይናገራል።
ሐ. ጳውሎስ ወደ ሮም ይላካል፤ በባሕር የተነሣው ማዕበልና የመርከቡ መለበር፤

መ. ጳውሎስ በመላጥያ የሰጠው ምስክርነት፤

ሠ. ጳውሎስ በሮም ለአይሁድና ለአሕዛብ የሰጠው ምስክርነት።

የሐዋርያት ሥራ የዘመን ቅደም ተከተል

35-45 ዓ.ም.

ዋና ዋና ድርጊቶች የሚከተሉት ናቸው፡-

1. የመንፈስ ቅዱስ መውረድ፤
2. በኢየሩሳሌም የተደረገው ምስክርነትና የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን አጀጣመር፤
3. የኢፕሮስ አገልግሎትና የቤተ ክርስቲያን ዕድገት፤
4. የቤተ ክርስቲያን ስደትና የእስጢፋኖስ ሞት፤
5. የኢፕሮስ ራዕይና ወንጌልን ለአሕዛብ እንዲያደርስ የመጣለት ጥሪ፤
6. ፊልጶስ ወንጌልን ወደ ሰማርያ ይወስዳል፤ የኢትዮጵያዊው መለወጥ።

45-55 ዓ.ም.

1. ጳውሎስ የርዳታ ገንዘብ ወደ ኢየሩሳሌም ማድረሱ፤
2. የጳውሎስ የመጀመሪያ ወንጌላዊ ጉዞ፤
3. ጳውሎስ በቆሮንቶስ፤ የጳውሎስ 2ኛ ወንጌላዊ ጉዞ፤
4. የጳውሎስ 3ኛ ወንጌላዊ ጉዞ።

55-65 ዓ.ም.

1. የጳውሎስ በኢየሩሳሌም መያዝ፤
2. የጳውሎስ በቂሣርያ መታሠር፤
3. ጳውሎስ በሮም 2 ጊዜ በእስር ቤት ውስጥ መታሠር፤
4. የጳውሎስ ሞት፤ ስማዕትነቱ።

ጥያቄዎች

1. የሐዋርያትን ሥራ ስድስት ክፍሎች ከነምዕራፍቻቸው አቅርቡ።
2. ሦስቱን የሐዋርያት ሥራ የዘመን ቅደም ተከተል ክፍሎች አቅርቡ፤ ደገጥም በእያንዳንዱ ክፍል የተደረጉትን ነገሮች አጥኑ።

የቤት ሥራ

የሐዋርያትን ሥራ 22-28ን አንብቡ።

ትምህርት ሃያ ስድስት

የሐዋርያት ሥራ ዋና ዋና ነጥቦች

	ለአድራጅ	ለአስተባባሪ
ስብከቶች	1. ዲጥሮስ በበዓል ሃምሳ ቀን ፡ 2 ፡ 14—41 = 2. ዲጥሮስ የቃል ኪዳኖችን ፍፃሜ በሚመለከት የሰበከው ስብከት ፡ 3 ፡ 5—12 = 3. ዲጥሮስ በከፍተኛ የፍርድ ሸንጎ ፊት ያቀረበው ስብከት ፡ 4 ፡ 5—12 4. እስጢፋኖስ በከፍተኛ የፍርድ ሸንጎ ፊት ያቀረበው ስብከት ፡ 7 ፡ 1—53 = 9. ጳውሎስ ለሕገቡ ያቀረበው መከላከያ ፡ 22 ፡ 1—21 = 11. ጳውሎስ በእግረጳ ፊት ያቀረበው መከላከያ ፡ 26 ፡ 1—23 =	5. ዲጥሮስ በቆርኖሶስ ቤት ፡ 10 ፡ 34—43 = 6. ጳውሎስ በእምነት ስለመጽደቅ ያቀረበው ፡ 13 ፡ 16—41 = 7. ጳውሎስ ከኤፌሶን ሽማግሌዎች ጋር ያደረገው መሠላባወቅ ፡ 10 ፡ 17—35 = 8. ጳውሎስ በአርዮስፋጉስ ፡ 17 ፡ 20—31 = 10. የጳውሎስ መከላከያ በፊልክስ ፊት ፡ 24 ፡ 10—25 =
ጉዞዎች	1. ፊልጶስ መደ ስማርያ ያደረገው ፡ 8 ፡ 5—25 = 3. ፊልጶስ መደ ቂባርያ ያደረገው ፡ 8 ፡ 40 = 4. ዲጥሮስ መደ ሌዳ ያደረገው ፡ 9 ፡ 32 = 5. ዲጥሮስ መደ ኢዮጵ ያደረገው ፡ 9 ፡ 36 =	2. ፊልጶስ ኢትዮጵያዊውን ለማስተማር መደ ጋዛ ያደረገው ፡ 8 ፡ 26—39 =

ለእያውድ	ለአስተባባሪ
ጉዞዎች	6. ኢጥርስ በቀላርያ ወደሚገኘው ወደ ቆርካሌዎስ ቤት ያደረገው፡ 10፡23—33። 7. የአውሎስ የመጀመሪያ ወንጌላዊ ጉዞ፡ 13—14። 8. የአውሎስ ሁለተኛ ወንጌላዊ ጉዞ፡ 15፡36—18፡22። 9. የአውሎስ ሦስተኛ ወንጌላዊ ጉዞ፡ 18፡23—21፡14። 10. አውሎስ ወደ ሮም ያደረገው ጉዞ፡ 23፡23—28፡16።
ገጭቶች 1. ኢጥርስ በኢየሩሳሌም ከሃይማኖት መረዎች ጋር የፈጠረው፡ 4፡1—4፡13—22። 2. ሐዋርያት ከክርስቶስ ከሰዱቃውያን ጋር የፈጠሩት፡ 5፡17—22። 3. እስጢፋኖስ ከሰላሳ በድንጋይ ተወግሮ ተገደለ፡ 7፡54—60። 4. ኢጥርስ ኃሰረ፡ ያዕቆብ ደግሞ በሂሮድስ ተገደለ፡ 12፡1—19። 5. አውሎስ ከጠንቋዩ ከኤልሳስ ጋር ያደረገው ግጭት፡ 13፡6—13። 6. አውሎስ በልስጥፋ በድንጋይ ተወገረ፡ 14፡19—20። 7. አውሎስና ሲላስ በፈልጽስዩስ ተደበደቡ፡ 16፡16—34። 8. በኤሊያን የተገለጸው ሁኔታ፡ 19፡23—41።	

ሰላይዬድ

9. እውሉስ በኢየሩሳሌም በቤተ መቅደስ ተያዘ፡
21፡27—30።

ታምራት

1. የሐዋርያት በበዓል ሃምሳ ቀን በልሳን መናገር፡
2፡4—13።
2. አንካባው ሰው በኢጥሮስ አግካይነት ተፈወሰ፡
3፡1—11።
3. በሐዋርያት አግካይነት ብዙዎች ተፈወሱ፡
5፡12—16።
4. ሽባው ሰው በኢጥሮስ አግካይነት ተፈወሰ፡
9፡32—35።
5. ዶርቃ ከሞት ተነሳች፡ 9፡36—42።
6. የኢጥሮስ ራእይ፡ 10፡9—15።
7. ኢጥሮስ ከእስር ቤት ነፃ ወጣ፡ 12፡5—19።

ሐላክዛባ

8. ሽባው ሰው በልክፕራ በእውሉስ አግካይነት
ተፈወሰ፡ 14፡6—10።
9. እውሉስ አጋንንትን አስወጣ፡ 16፡16—18።
10. በምድር መናወጥ የእስር ቤቱ ፍጆች ተከፈቱ፡
16፡25—29።
11. በኤፈሶን ብዙዎች በእውሉስ አግካይነት
ተፈወሱ፡ 19፡11—17።
12. እውሉስ በጢሮኦኝ እውጤኪሶን ከሞት አፃ
ነው፡ 20፡8—12።
13. እውሉስ በመላጥፍ በእስባ ሲነደፍ አልተጉ
ዳም፡ 20፡1—6።

ዋና ዋና ሰዎች	ለአይወድ	ለአስዛብ
ዋና ዋና ሰዎች	1. ኢጥርስ፡ 2፡14-15፡11 = 2. ዮሐንስ፡ 4፡13-22 = 3. ሃናንያና ሰሊራ፡ 5፡1-11 = 4. ገግልያል፡ 5፡33-39 = 5. አስጢፋኖስ፡ 6፡5-7፡60 = 6. አውሎስ፡ 8፡3፤ 9፡1-28፡31 = 7. ረልደስ፡ 8፡5-40 = 9. ዶርታ፡ 9፡36-40 = 11. ጦርናባስ፡ 11፡30፤ 12፡24፤ 13፡1-15፡41 = 12. ዮሐንስ ግርቆስ፡ 13፡5፡13፤ 15፡37-39 = 13. ሲላስ፡ 15፡32፡40፤ 16፡19፡25-17፡410፡15፡18፡5 =	8. ኢትዮጵያዊው ሰው፡ 8፡26-39 = 10. ቆርንጮዎስ፡ 10፡1-8፡19-48 = 14. ጢዋትተሱ፡ 16፡1-5፡17፡15፡18፡5 = 15. ልድያ፡ 16፡14፡15 = 16. ሱታስ፡ 16፡10፤ 20፡6፡13-21፡17 = «አኖ» የሚለው ቃል ሱታስ ከአውሎስ ጋር አብሮ እንደነበረ ይጠቀማል። 17. አቂላና አርሰቅላ፡ 18፡2፡18፡19፡26 = 18. ረልክስ፡ 24፡14-27 = 19. ረስጦስ፡ 25፡1 = 20. አግራ፡ 25፡23-26፡1፡27፡32 =
	ግላሰቢያ፡ - በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ኢጥርስና አውሎስ በድርጊት ላይ የሚታዩ ዋናዎቹ ሰዎች ናቸው።	

በጣም ጠቃሚ የሆኑ ሁኔታዎች	የአያሁድ	የአስከባ
	1. መንፈስ ቅዱስ ለሐዋርያት ድፍረትና ኃይል ሰጣቸው፡ 2፡1—4። 2. በስደት ላቢያ የወንጌል መስፋፋት፡ 8፡1። 3. የአውሎስ መለወጥ፡ ከዚህ በኋላ ለአስከባ ታላቅ መልእክተኛና ቤተ ክርስቲያን መስራች ሆነ፡ 9፡1—16።	
	5. እግዚአብሔር ለአስከባ ያለውን ፈቃድ ያረጋገጠው የኢፕሮስ ራእይ፡ 10፡1—48። 6. በኢየሱሱስ የነበረው የቤተ ክርስቲያን ጉባኤ፡ 15። 7. መዳደሪያዊው ለአውሎስ ያደረገለት ጥሪ፡ 16፡9።	4. የኢትዮጵያዊው መለወጥ፡ 9^ኛ ስክርነት ለአፍሪካ፡ 8፡26—40።
		8. አውሎስ በርም ሰበካ፡ 28፡16—31።

ከዚህ የሚከተለው ዝርዝር በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ስሞቻቸው የተጠቀሱ ክተሞችና ደሴቶች ነው። የሐዋርያት ሥራን መልካም ምድር ካጠናችሁ በኋላ እነዚህን ሥፍራዎች በተገቢ ቦታቸው ለማስቀመጥ ሞክሩ። የሐዋርያትን ሥራ ስታነቡ ካርታውን መመልከት መልካም ነው። በአንዳንዱ የአማርኛ መጽሐፍ ቅዱሶች በስተጀርባ ካርታዎች ይገኛሉ።

የአይሁድ	የአሕዛብ
1. ኢየሩሳሌም ፣ 1 ፣ 12 ፣ 8 ፣ 1 ፣ 11 ፣ 27 =	7. የሶሪያዋ አንጾኪያ ፣ 11 ፣ 19 - 27 ፣ 14 ፣ 26 =
2. ሰማርያ ፣ 8 ፣ 5 =	8. ኢርጌን ፣ 14 ፣ 25 =
3. ደማስቆ ፣ 9 ፣ 2 - 22 =	9. የጽሕፈያዋ አንጾኪያ ፣ 13 ፣ 14 =
4. ኢዮኢ ፣ 9 ፣ 36 ፣ 10 ፣ 8 ፣ 23 =	10. ልስጥራ ፣ 14 ፣ 6 - 20 ፣ 16 ፣ 1 =
5. ቂሳርያ ፣ 10 ፣ 24 ፣ 21 ፣ 8 =	11. ደርቤ ፣ 14 ፣ 6 ፣ 20 ፣ 16 ፣ 1 =
6. ጢርስ ፣ 21 ፣ 3 =	12. ኤፌሶን ፣ 19 ፣ 1 ፣ 26 =
	13. ቆሮንቶስ ፣ 18 ፣ 1 =
	14. አቲን ፣ 17 ፣ 16 ፣ 22 =
	15. ተሰሎንቂ ፣ 17 ፣ 1 ፣ 11 =
	16. ፊልጶስቶስ ፣ 16 ፣ 12 =
	17. ጢርአኝ ፣ 16 ፣ 8 ፣ 9 ፣ 20 ፣ 6 =
	18. ትያጥርን ፣ 16 ፣ 14 =
	19. ጠርሊስ ፣ 21 ፣ 39 =
	20. ቤሪያ ፣ 17 ፣ 10 ፣ 13 =
	20. ቤሪያ ፣ 17 ፣ 10 ፣ 13 =
	21. ሚሊጣኒ ፣ 20 ፣ 15 ፣ 28 ፣ 1 =
	22. ሮም ፣ 28 ፣ 14 - 16 ፣ 30 =
	23. ቆጵሮስ ፣ 4 ፣ 36 ፣ 13 ፣ 4 ፣ 15 ፣ 40 =
	24. ኢፋንጥን ፣ 14 ፣ 1 ፣ 21 =

ጥያቄዎች

1. ከሐዋርያት ሥራ ሦስት ዋና ዋና ስብከቶችን ጥቀሱ።
2. በቀደሙት ቤተ ክርስቲያናት ውስጥ ግጭት ነበር? እግዚአብሔር ይህንን ግጭት እንዴት አድርጎ ተጠቀመበት?
3. ከሞት ስለተነሡ ሰዎች ሁለቱን ተዓምራት ጥቀሱ።
4. በቀደሙት ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ እጅግ በጣም ጠቃሚ የሆኑት ሁለት ሰዎች ማንና ማን ነበሩ?
5. ከሐዋርያት ሥራ ቁም ነገሮች በርካት አድርጋችሁ ጥቀሱ።

የቤት ሥራ

ሮሜ 1-4 እንብቡ።

ትምህርት ሃያ ሰባት

የሮሜ መልእክት መግቢያ፤ የመጽሐፉ መሠረታዊ ነጥቦች

1. ጸሐፊው ሐዋርያው ጳውሎስ ነው።
2. የተጻፈበት ዘመን 57 ዓ.ም. ገደማ ነው።
3. ይህ መልእክት የተጻፈው ምናልባት ጳውሎስ በሦተኛው ወንጌላዊ ጉዞው መጨርሻ ላይ በቆርንቶስ በነበረበት ወቅት ሳይሆን አይቀርም፤ የሐዋ. 20:2-3ና ሮሜ 15:19። የክንክራኦስ ቤተ ክርስቲያን አባል የሆነው ፈቃን ደብዳቤውን የምታደርስለት መልክተኛው እንደሆነች ጽፏል፤ ሮሜ 16:1-2። ክንክራኦስ በቆርንቶስ አጠገብ የምትገኝ ከተማ ናት።

የሮሜ መልእክት ዓላማ

1. ጳውሎስ ከኢየሩሳሌም መልስ ወደ ሮምና እስፔን የመሄድ ዓላማ ስለነበረው ለሚያደርገው ጉብኝት በሮም የሚገኙትን አማኞች ለማዘጋጀት ፈልጎ ነበረ፤ ሮሜ 15:24።
2. ጳውሎስ በግሪክና እስያ የነበረው አገልግሎት እንዳበቃ ተሰምቶታል፤ ሮሜ 15:23። ሆኖም በኢየሩሳሌም እጥት ይሆናል የማለት ሥጋት ስላደረበት በሮም ለምትገኘው ቤተ ክርስቲያን ስለ ክርስትና እምነት ሰፊ ገለጻ ሊያደርግላት እንደሚገባው ያውቅና ይፈልግ ነበር።
3. ጳውሎስ ለሮም ክርስቲያኖች እንደሚጸልይላቸው አስረግጦ በመንገር ሊያበረታታቸው ይፈልጋል፤ ሮሜ 1:9።

የሮሜ መልእክት ልዩ ባህርያት

1. ብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን ይህንን መጽሐፍ ወደሮ የሌለው የክርስትና እምነት ግብራሪያ አድርገው ይገምቱታል።
2. ጳውሎስ የሚጽፍላቸውን ሰዎች ከዚህ በፊት የማያውቃቸው መሆኑንና ላልመሠረታት ቤተ ክርስቲያን እንደሆነ ረጅሙ መግቢያ ያመለክታል።
3. ይህ መልእክት ደብዳቤ ሳይሆን ትምህርት መሰል ነው።
4. መለኮታዊው ትምህርት በክርክር መልክ ቀርቧል።
5. በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ብዙ የብሉይ ኪዳን ጥቅሶች ተጠቅሰዋል።
6. በመጽሐፉ መደምደሚያ ላይ ሐዋርያው ሰላምታ የላከላቸው ሰዎች ረጅም የስም ዝርዝር ይገኛል።

በሮሜ መልእክት ውስጥ የሚገኙ ቁልፍ ቃላት

ወንጌል፣ ሕገ፣ ኃጢአት፣ ሥጋ፣ ጽድቅ፣ መንፈስ፣ እምነት፣ አሕዛብ፣ ፀጋ፣ አይሁድ ወይም እስራኤል ናቸው።

በሮሜ መልእክት ውስጥ የሚገኙ ቁልፍ ጥቅሶች

1. ሮሜ 3: 10-12-ስለ ሰው ኃጢአትነት የቀረበ ሐተታ።
2. ሮሜ 5: 1181 6: 23-ስለ ሰው ደገንነት እግዚአብሔር ያለው ዓላማ።
3. ሮሜ 7: 24-ራሱን ለማጽደቅ የሰው ጥረት ከገብነት።
4. ሮሜ 8: 1-ሰው በክርስቶስ ያለው ተስፋና የመገረስ ቅዱስ ሥራ።
5. ሮሜ 8: 28-የእግዚአብሔር ገናኘት።
6. ሮሜ 10: 91 101 17-በክርስቶስ ግማ የእርሱን አዳኝነት መመስከርን ያጠቃልላል።
7. ሮሜ 11: 33-ከሁሉ የሚበልጠው የእግዚአብሔር ጥበብ።
8. ሮሜ 12: 1-2-በድል ሕይወት ውስጥ የመጀመሪያው እርምጃ።
9. ሮሜ 14: 12-አማኝ ለእግዚአብሔር መልስ ይሰጣል።
10. ሮሜ 15: 1-የክርስቲያን ኃላፊነት።

ጥያቄዎች

1. እውሉስ ለርም ቤተ ክርስቲያን የጻፈበትን ሁለት ምክንያቶች ጥቅሱ።
2. እውሉስ ሮምን የሚጉበኝባቸው ዓላማዎች ምን ምንድናቸው?
3. እውሉስ እስካሁን ሮምን ያልጉበኘው ለምንድነው?
4. ቁልፍ ጥቅሶችን እስተውሉ! የተቻላችሁን ያህል በቃላትሁ አጥኑ።

የቤት ሥራ

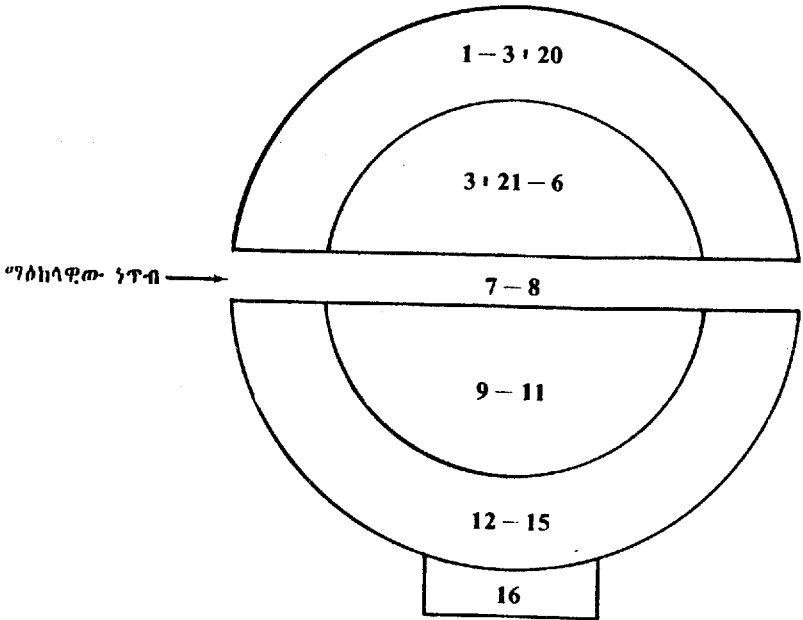
ሮሜ 5-6 አንብቡ።

ትምህርት ሃያ ስምንት

የሮሜ መልእክት አጠቃላይ አስተዋፅዖ

1. የሰው ኃጢአትነትና በኃጢአት ላይ የእግዚአብሔር ቁጣ! 1: 1-3: 20።
2. ሰውን ከኃጢአት ለማዳን እግዚአብሔር ያከናወነው ተግባር! 3: 21-6: 23።
3. የእርጊውና የአዲሱ ተፈጥሮ ግጥም በክርስቶስ ያገኘው ድል! 7-8። የሮሜ መልእክት ማዕከላዊው ነጥብ በምዕ. 7 መጨረሻና በምዕ. 8 መጀመሪያ ላይ ነው።
4. እግዚአብሔር ለአይሁድ ያለው ዓላማ! 9-11።
5. የክርስትና ሕይወት መመሪያ ደንቦች! 12-15።
6. የእውሉስ ሰላምታና የመጨረሻ ትዕዛዞች! 16።

የሮሜ መልእክት ንድፍ



የመልእክቱ ይዘት ባጭሩ

1. ሮሜ 1-3 የሰውን ኃጢአተኛ ባሕርይ ገልጦ ያሳያል። በንድፍ ላይ «የሰው የማሸቆልቆል ጉዳና የእግዚአብሔር አዕፋ» የሚለውን ተመልከቱ። እግዚአብሔር ለሰው ስለ ራሱ በቂ የሆነ ራዕይና ምስክርነት ሰጥቷል፤ ነገር ግን አይሁድና አሕዛብ ሁለቱም እግዚአብሔር ስለ ራሱ የሰጣቸውን ራዕይ አንቀበልም በማለታቸው ዓለም በአጠቃላይ በእግዚአብሔር ፊት ኃጢአተኛ ሆነ።
2. ሮሜ 4-6 ከክርስቶስ ውጪ ሰው ተስፋ ቢስ እንደሆነ ይተነትናል።
 - ሀ/ ለዎች ሁሉ የአዳም ቤተሰብ ስለሆኑ ኃጢአተኞች ናቸው፤ 5:12።
 - ለ/ የአሪት ሕግ ሰዎችን ሊያድን አይችልም፤ ይፈርድባቸዋል፤ 5:20፤ 7:5።
 - ሐ/ የኃጢአት ዋጋ ሞት ነው፤ የእግዚአብሔር የፀጋ ስጦታ ግን በክርስቶስ ኢየሱስ የዘላለም ሕይወት ነው፤ 6:23።

**የሰው የማሸቆልቆል ጉዳናና እግዚአብሔር ለእያንዳንዱ እርምጃ
የሰጠው አጸፋ ሮሜ 1**

የሰው የማሸቆልቆል ጉዳናና እግዚአብሔር
ለእያንዳንዱ እርምጃ የሰጠው አጸፋ
ሮሜ 1

1.

ሰው የእግዚአብሔርን ክብር
ለግድግዳት እምልኮ ለመጠ : 1 : 23 =

እግዚአብሔር ለክፉ ምኞት
እሳልፎ ሰጣቸው : 1 : 24 =

2.

ሰው የእግዚአብሔርን እውነት
በውሸት ለመጠ : 1 : 25 =

እግዚአብሔር ለግንኙነት ምኞት
እሳልፎ ሰጣቸው : 1 : 26 =

3.

ሰው የተፈጥሮ የፆታ ግንኙነትን
ለመጠ : 1 : 26 : 27 =

እግዚአብሔር ለግንኙነት አፅዋሮ
እሳልፎ ሰጣቸው : 1 : 28 =

3. ሮሜ 7-8 በኃጢአት ላይ ያለውን ግጥትና የሰላምን ምንጭ ይተነትናል።
 ሀ/ ሰው በደካማነቱ የእግዚአብሔርን ጻድቅ ሕግ ሊጠበቀው እንደማይችል 7:7-10 ያሰረዳል።
 ለ/ የአማኙ አዲስ ተፈጥሮ እግዚአብሔርን መታዘዝ ይፈልጋል፤ የአሮጌ ሥጋው ተፈጥሮ ግን ያሸንፈዋል። ስለዚህ በመካከላቸው የማያቋርጥ ጦርነት አለ፤ 7:15።
 ሐ/ «ማን ያድነኛል» ብሎ በልቡ ሲጮህ እግዚአብሔርም ወዲያውኑ ሊያድነው ይችላል፤ 7:24።
 መ/ ሰው ከፍተኛ ኃይል እንደሚያስፈልገው ተረድቶ የራሱን የገላ ጥረት በውስጡ ለሚኖረው ለመንፈስ ቅዱስ በሚተውበት ወቅት ነፃነትን ይጎዳል፤ 8:1-2።
 ሠ/ ከክርስቶስ ፍቅር ግንም ሊለየን እንደማይችል የሚያረጋግጥ ዋስትና መንፈስ ቅዱስ ከሚሰጠን ነፃነት ጋር እናገኛለን። የዚህም ውጤት ሰላም ነው፤ 8:18-25።
 የመጀመሪያዎቹ ሁለት የሮሜ ክፍሎች ግጥትን የሚመለከቱ ናቸው፤ ምዕ. 1-3ና ምዕ. 4-6። ከዚያም በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ግጥት ወደ ሰላም ይለወጣል፤ 7-8። የመጨረሻዎቹ ሁለት ክፍሎች ከኃይልና ከሰላም ጋር የተያያዙ ናቸው፤ 9-15።
4. ሮሜ 9-11 አይሁድን በሚመለከት የእግዚአብሔር ቃል ተሸሯል? አልተሸረም። ሰው ምንም ደካማ ቢሆን እግዚአብሔር ታማኝ ነው። እግዚአብሔርን የማወቅ ልዩ መብት ተሰጥቷቸው የነበሩት አይሁድ በኃጢአታቸው ምክንያት እግዚአብሔር ሁላቸውንም እንዳሉ ለተወሰነ ጊዜ ትቷቸዋል፤ ሆኖም እግዚአብሔር አልረሳቸውም። ለእነርሱ ያለውንም ዓላማ ወደፊት ይፈጽመዋል። እግዚአብሔር ገናና ሲሆን ሁሉንም ነገር የሚፈጽመው ለሰው ጥቅም ነው።
5. ሮሜ 12-15 በሰው ውስጥ የሚኖረውን የመንፈራት ቅዱስን የሥራ ውጤት ያሳያል። ይህም በሮሜ 7ና 8 ውስጥ ያለው ነፃ አውጪ ኃይል በተግባር መግለፅ ነው።
 ሀ/ ክርስቲያኖች ራሳቸውን ለእግዚአብሔር ሲሰጡ እርሱ ለአገልግሎት የሚያስፈልጋቸውን የመንፈስ ስጦታዎች ይሰጣቸዋል።
 ለ/ ከሌሎች ክርስቲያኖችና ከማያምኑ ሰዎች ጋር ትክክለኛ የሆነ ግንኙነት ማድረግና ለመንግሥት ባለ ሥልጣኖች መታዘዝ ተግባራዊ የክርስቲያን አገልግሎት ነው።
 ሐ/ ተግባራዊ የክርስቲያን አኗኗር በሌሎች ላይ የሚፈርድ ሳይሆን በእምነት ደካማ የሆነውን ወንድም የሚደግፍ ነው።
6. ሮሜ 16 የጳውሎስን ሰላምታ ያቀርባል።

ጥያቄዎች

1. የሮሜ መልእክት አጠቃላይ አስተዋፅዖ ከነምዕራፎቹ አሥፍሩ።
2. ሰው ላቀረበለት ተቃውሞ የእግዚአብሔር መልስ ምንድነው?
3. ቤሮሜ 1-7 የሚገኘው የግጥም መነሻ ምንድነው?
4. ሰዎች እግዚአብሔር የሚሰጠውን ሰላም የሚያገኙት እንዴት ነው?
5. በክርስቲያን ሕይወትና አገልግሎት የክርስቶስ ድል የተገለበጣቸውን መንገዶች ጻፉ።

የቤት ሥራ

ሮሜ 9-12ን አንብቡ።

ትምህርት ሃያ ዘጠኝ

የሮሜ መልዕክት ማዕከላዊ ነጥብ

1. የመጀመሪያዎቹን ስድስት ምዕራፎችና እንዲሁም ከ9-15 ያሉትን ምዕራፎች ወደኋላም ሆነ ወደፊት ለመመልከት ሮሜ 7ና 8 ምቹ ምዕራፎች የሆኑት ለምንድነው?

ሀ/ የልብ ጭብት:- 7:24 «እኔ ምንኛ ጉስቋላ ሰው ነኝ! ለዚህ ሞት ከተሰጠ ሰውነት ግን ያድነኛል?» ይህ በሮሜ 1-3 ውስጥ የሰው ዕርዳታ የግጣት ሁኔታ ውጤት ነው።

ለ/ መልስ:- 8:1 «እንግዲህ በክርስቶስ ኢየሱስ ላሉት አሁን ኩነቱ የለባቸውም! ይህ በሰው ውስጥ የሚኖረው ከኃጢአት ጋር በሚደረገው ጦርነት ኃይልን የሚሰጠው የመንፈስ ቅዱስ የሥራ ውጤት ሲሆን ሰው በሮሜ 4-6 ውስጥ የሚገኘውን የግጽደት ሥራ እንዲለማመድና በህይወቱ ውስጥም ተግባራዊ እንዲሆን ይረዳዋል።

ሐ/ ዋስትና:- ዓለም ላይፈጠሮ በፊት እግዚአብሄር ለሰው የነበረውን ዕቅድና ዓላማ ሮሜ 9-11 ይገልጻል። በሮሜ 8:1ና 11 ላይ የተጠቀሰው መንፈስ ቅዱስ ለሰው ኃይልን በመስጠት በኃጢአት ላይ ድል አድራጊ ሕይወት እንዲኖር ያደርገዋል። ሰው ይህንን ኃይል የሚገኘው በውስጡ ለሚኖረው ለመንፈስ ቅዱስ ራሱን በሚያስረክብበት ጊዜ ነው።

2. ሮሜ 7 ክርስቶስ ለሰው የፈጸመው ድል መፈተኝን ያቀርባል።

ሀ/ 7:1-15 በክርስቶስ የሚያምን ለአራት ሕግ የሞተ ነው። የአራት ሕግ ቅዱስ ነው! ነገር ግን ሰው በክርስቶስ ውስጥ እስከሆነ ድረስ በሕግ ፍርድ ቤቶች አይደለም።

ለ/ 7:16-24 አማኝ አሁንም የሚመላለሰው በሥጋዊ እካል ነው። የሥጋ ወይም የአሮጌው ተፈጥሮ ምኞቶች በክርስቶስ ከተገኘው ከአዲሱ ሕይወት ተፈጥሮ ምኞቶች ጋር ጦርነት ማድረግ አያቋርጡም።

ሐ. በክርስቶስ በኩል አማኝ የእግዚአብሔርን ሕግ ይወዳል! ነገር ግን የመታዘዝ ኃይል ያጥረዋል።

3. አማኝ ሥጋን ድል የሚያደርግበት መንገድ:-

ሀ/ ክርስቶስ ለእኛ ሲል ኃጢአታችን ሊሸከም መጣ! 1ኛ ኢፕ. 2:24። የነበረብንን ኩነቱ አስወገደልን! 8:1።

ለ/ የአማኝ የኃይል ምንጭ የሆነው መንፈስ ቅዱስ በኃጢአት ላይ ድልን ያስገኛል! 8:9-13።

ሐ/ አማኝ የእግዚአብሔር ልጅ ስለሆነ ከክርስቶስ ጋር ወራሽ ነው! 8:14-17! ገላ. 4:4።

መ/ አማኝ ከዚህ ሕይወት ፈተናና መከራ በኋላ ፍጹም ነፃነት የሚያገኝ መሆኑ ተስፋ ተሰጥቶታል! 8:18-25።

ሠ/ አማኝ አሁን ስለ እርሱ የሚግልድ መንፈስ ቅዱስ አለው! 8:26-27።

- ረ/ አማኝ እግዚአብሔር በሕይወት ውስጥ የሚያደርጋቸውን ነገሮች ሁሉ እርሱ ከርስተስን እንዲመስል ለመለወጥ በግሰብ እንደሆነ የሚያረጋግጥበት ጥስትና አለው፤ 8:28»
- ሰ/ አማኝ ምንም ነገር ከክርስቶስም ፍትር እንደማይለው የሚያረጋግጥ ጥስትና አለው፤ 8:29-39»

ሦስት መልክ ያለው የእግዚአብሔር ግጥም

ያለፈ	የአሁን	የወደፊት
ሰው በክርስቶስ ሆኖ ከኃጢአት ክስና ከነጌ ድኗል፤ 5:8፤ 6:23»	አማኝ በኃጢአት ላይ ድል አድራጊ ሕይወት ለመኖር ከኃጢአት ልምድና ኃይል ድኗል፤ 8:1, 2, 11»	ክርስቶስ ሊመጣ አማኝ ከኃጢአት ፍፁም ነፃ ይወጣል፤ 8:18-23፤ 1ኛ ጥሐ. 3:2»

ጥያቄዎች

1. ምዕ. 7-8 የመልእክቱ ግዕዝላዊው ነጥብ የሆነው ለምንድነው?
2. ቢሮሚ 1-7 ውስጥ ሰው «ማን ያድነኛል?» ብሎ የሮሽው ምን ዓይነት ኃይል ቢያጥረው ነው?
3. አማኝ ይህንን ኃይል የሚያገኘው መቼ ነው?
4. የኃጢአትን ፈተናዎች በሚመለከት አማኝ ያሉትን ሁለት የተስፋ ቃላት ጥቀሱ»
5. መንፈስ ቅዱስ አሁን ለአማኝ የሚሠራቸውን ሁለት ነገሮች ጥቀሱ»

የቤት ሥራ

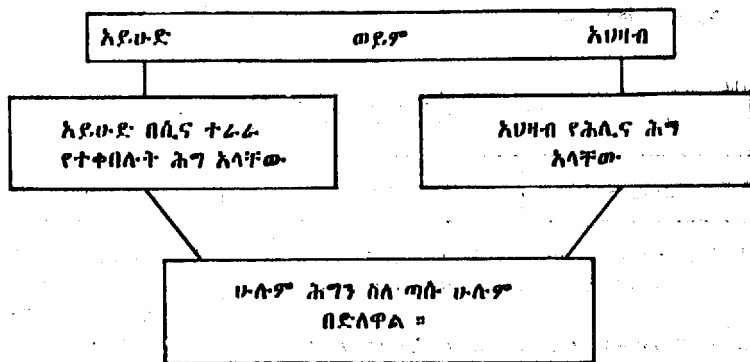
ሮሚ 13-16ን አንብቡ»

ትምህርት ሠላሳ

1. እግዚአብሔር በሰው ሁሉ ላይ ይፈርዳል፤ 1-3» «ሁሉ ኃጢአትን ሠርተዋል» የተሰኘውን ንድፍ ተመልከቱ»
ሀ/ የእግዚአብሔር ቁጣ የተገለፀበት የሰው ኃጢአት ምንድነው? 1:18-23»
ለ/ የእግዚአብሔር ቁጣ የተገለፀው እንዴት ነው? በንድፉ ላይ «የሰው የጥበቃልቃል ጉዳናና የእግዚአብሔር ለጸፋ» የሚለውን ተመልከቱ፤ 1:24፤ 26ና 28 አንብቡ»

ሐ/ እግዚአብሔር በሰው ላይ ለመፍረድ የሚጠቀምባቸው 3 መረጃዎች የትኞቹ ናቸው? 8:21 61 115 16 እንብቡ»

ሁሉም ኃጢአትን ስርተዋል



2. እግዚአብሔር ሰዎችን ከኃጢአታቸው ሊያድናቸው ይችላል! 4-6»

ሀ/ ሰው ያለ ክርስቶስ ምን ዓይነት ሁኔታ ይኖረዋል? ሰው በምርጫ በተግባር በኃጢአት የተሞላ ነው! 1-3» ሰው የአዳም ልጅ በመሆኑ በመላ ሁኔታው በኃጢአት የተሞላ ነው! 4-6»

ለ/ ኃጢአት እንዴት ወደ ዓለም ገባ? 5:12! 18ና 19 እንብቡ»

ሐ/ ሰው የጸደቀውና ከኃጢአት የዳነው እንዴት ነው? 5:11 61 81 9ና 18»

መ/ ጽድቅ በእምነት የሚገኝ ከሆነ መልካም ሥራ ምን ያደርጋል? 6:1-10 እንብቡ» ከክርስቶስ ጋር ለኃጢአት የምትን ስንሆን በአዲስ ሕይወት ለመኖር ነፃነት አግኝተናል»

3. ኃጢአት ከመሥራት እግዚአብሔር ሊጠብቀን ይችላል! 7-8»

ሀ/ ከአረት ሕግና በውስጣችን ከሚኖረው ኃጢአት ብርቱ የትኛው ነው? 7:14-15 እንብቡ»

ለ/ ኃጢአትን እንዲያሸንፍ ለአግኝ ውስጣዊ ኃይል የሚሰጠው ግን ነው? 7:28-8:4»

ሐ/ በርሜ 8ና በርሜ 5-6 ውስጥ በሚገኙት የክርስቲያን ሕይወቶች መካከል ያለው ልዩነት ምንድነው? አግኝ ከኃጢአት ቅጣት የመዳን ተስፋ እንዳለው ምዕ. 5-6 ይገልጻል» እግዚአብሔር በመንፈስ ቅዱስ አግኝ ይነት ኃጢአት ድል የግድረኒያ ኃይል ለአግኝ እንደሰጠው ምዕ. 8 ይገልጻል»

መ/ በአግኝ ሕይወት ውስጥ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ ምንድነው? 8:21 111 161 17»

4. እግዚአብሔር ለእስራኤል የራሱ የሆነ ዕቅድ አለው! 9-11»

ሀ/ እግዚአብሔር ለእስራኤል የሰጠውን ተስፋ ሰርዞታል? አልሰረዘውም! 11:2» እንብቡ» ከዚህ ይልቅ የእግዚአብሔር ምሕረት ታላቅነት ለአይሁድ ባለው ታላቅነት ተገልጿል»

ለ/ እግዚአብሔር እርሱ ለሚፈቅደው ለአይሁድም ይሁን ለአሕዛብ ለማንኛውም ሰው ምሕረቱን የመገለፅ መብት ያለው ለምንድነው? 9:14-21 አንብቡ። እግዚአብሔር የሁሉ የበላይ ነው። እግዚአብሔር የሰው ፈጣሪ ነው። ሰው ጻድቅና ፈጣሪ የሆነውን እግዚአብሔርን ሊጠይቀው መብት አለው? እስራኤል አሁንም በመንግሥት ደረጃ የማመን ዕድል አላት? 11:25-27 አንብቡ። የእግዚአብሔር የበላይነት የተሰኘውን ንድፍ ተመልከቱ።

የእግዚአብሔር የበላይነት ክሮሚ 8:28-30

በለፈው	አሁን	ወደፊት
1. እግዚአብሔር ያውቀናል፡ 8:29።	1. እግዚአብሔር ጠርቶናል አፅድቆናል፡ 8:30።	1. ከክርስቶስ ጋር ከብር ያሰጠናል፡ 8:30።
2. እግዚአብሔር ከርስቶስን እንድንመስል አቅዷል፡ 8:29።	2. ከክርስቶስን እንድንመስል ነገሮችን ሁሉ ለበጎ ያደርጋቸዋል፡ 8:28።	2. ጌታን እናየዋለን፡ ደግሞም ለዘላለም እርሱን እንመስላለን፡ 8:29፤ 1ኛ ዮሐ. 3:2።

5. አማኞች የተቀደሰ ኑሮ እንዲኖሩ እግዚአብሔር ይፈልጋል፤ 12-15።

ሀ/ አማኝ ከእግዚአብሔርና ከሰዎች አንፃር መመላለስ ያለበት እንዴት ነው? 12:1-2። የእግዚአብሔርን ፈቃድ በማድረግ - 12:3-13፤ 14:1-15:6 - ሌሎች ከርስቲያኖችን በመውደድና በማገልገል - ሮሜ 12:14-21 - ለሰው ሁሉ ችር በመሆን ነው።

ለ/ ከርስቲያን ከዓለም ጋር ካለው ገንኙነት አንፃር ማድረግ የሚገባው ምንድነው?

1. ሮሜ 13:1-7 ለገዢዎች መታዘዝ፤
2. ሮሜ 13:8-14 ጉረቤቶቹን መወድድ ነው።

ሐ/ እውነተኛ የክርስቲያን ኑሮ ምን ያረጋግጥልናል? ሮሜ 15:6ን አንብቡ። እንደ መንፈስ ቅዱስ ቃይል አድርጎ መለማመድ እነዚህን ፍሬዎች ለሕይወት እንደሚሰጥ ሮሜ 8 ያረጋግጣል።

ጥያቄዎች

1. እግዚአብሔር ለሰው ደህንነት ያለው ዕቅድ ክሮሜ 1 እስከ 8 ድረስ እንዴት እየተብራራ እንደሚሄድ አስረዱ።
2. የእግዚአብሔር ማዳን በሮሜ 12-15 ውስጥ እንዴት ተደርጎ እንደተገለጠ አስረዱ።

የቤት ሥራ

ሊፈተና ዝግጅት የሐዋርያት ሥራና ሮሜ ክልሉ ።

ትምህርት ሠላሳ አንድ

የሐዋርያት ሥራና የሮሜ ክልላ

1. በጥንታዊቷ ቤተ ክርስቲያን ዘመን የነበረውን የወንጌል መስፋፋት ለማሳየት የሚያስፈልግ ካርታ ግሉ። የሚከተሉትን አገሮች ተራ ቁጥሮች በካርታው ውስጥ በተገቢ ሥፍራዎች ሊሥፍሩ።

ሀ/ ይሁዳ

ለ/ ሰግርያ

ሐ/ ሶርያ

መ/ እስያ

ሠ/ ግሪክ

ረ/ ሮሞ

የሚከተሉትን ከተሞች ተራ ቁጥሮች በካርታው ውስጥ በተገቢው ሥፍራዎች ሊከተሙ።

ሰ/ ኢየሩሳሌም

ሸ/ የሶርያዋ አንዳኪያ

ቀ/ ልስጥራ

በ/ ፊልጶስፎስ

ተ/ ቆሮንቶስ

ቸ/ ተሰሎንቄ

2. በሚከተሉት ሥፍራዎች የተፈጸመ አንዳንድ ጠቃሚ ድርጊት ሊሥፍሩ።

ሀ/ በኢየሩሳሌም፤ የሐዋ. 2: 1-4፤ 15: 1-29።

ለ/ በደማስቆ መንገድ ላይ፤ የሐዋ. 9: 1-9።

ሐ/ በጋሃ አጠገብ በበርሃ ውስጥ፤ የሐዋ. 8: 26-40።

መ/ በቤት ጣራ ላይ፤ የሐዋ. 10: 9-18።

ሠ/ በፊልጶስፎስ እስር ቤት፤ የሐዋ. 16: 25-34።

3. የሚከተሉትን አግኝቶች፡-

ሀ. ልድያ1. ድንኳን ሰፊዎች ነበሩ።

ለ. ሄሮድስ2. ከሞት ተነሡ።

ሐ. ጳውሎስ በእርዮስፋጉስ3. በፊልጶስፎስ ከተማ

የመጀመሪያው አግኝቶ ነበረች።

መ. አቂላና ቱርስቅላ4. በትል ተበልቶ ሞተ።

ሠ. ሐናኒያና ሰዲራ5. «ይህን ሳታውቁ የምታመልኩትን

እኔ እነግራችኋለሁ» አላቸው።

ረ. ዶርቃና አውጤኪስ6. በኃጢአታቸው ምክንያት ሞቱ።

- ሰ. የተሰሉት አማኞች7. «ሰማይ ተከፍቶ አየሁ» አለ።
 ሸ. ከሐዋርያት በስተቀር8. «ቃሉንም ተቀበሉ፤
 የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን መጻሕፍትን ይመረምሩ ነበር።»
 ቀ. ጳውሎስ በልስጥራ9. በሳውል ስደት ምክንያት ተበታተኑ።
 በ. እስጢፋኖስ10. «እኛም ደግሞ እንደናንተው

የምንሰማ ሰዎች ነን» አለ።

4. እነዚህን ስብከቶች የሰበከው ማን ነበር?

ሀ. በበዓለ ሐምሳ ቀን1. ጳውሎስ

ለ. በቆርነሌዎስ ቤት2. ጴጥሮስ

ሐ. በአርዮስፋጉስ3. ፈልጶስ

መ. በንጉሥ አግሪጳ ፊት

ሠ. በጋዛ በረሃ ለኢትዮጵያዊው ሰው።

5. ከሮሜ መጽሐፍ ውስጥ የቀረቡ 3 መለኮታዊ ትምህርቶችን ጻፉ።

መልሶች:- ኃጢአት፣ መጽደቅ፣ የእግዚአብሔር የበላይነት፣ የመንፈስ ቅዱስ መቀደስ።

6. ጳውሎስ ወደ ሮም መሄድ የፈለገው ለምንድነው?

መልስ:-

ሀ/ በምሥራቅ ያለው አገልግሎት እንደተፈጸመ ስለተሰማው ነው፤ ሮሜ 15:23።

ለ/ በሮም ከሚገኙት ክርስቲያኖች ጋር ኅብረት እንዲኖረው ስለፈለገ ነው፤ ሮሜ 1:24።

ሐ/ ወንጌል ሊሰበክላቸው ስለፈለገ ነው፤ ሮሜ 15:16።

7. የሮሜ መልእክት ማዕከላዊው ሃሳብ ምንድነው? ምዕራፎችን ጥቀሱ።

8. ከሮሜ መልእክት የሰጠውን ውድቀት የሚተነትኑት ምዕራፎች የትኞቹ ናቸው? ሮሜ 1-3።

9. እግዚአብሔር ለአይሁድ ያለውን ዕቅድ በአጭሩ አብራሩ፤ ሮሜ 9-11።

10. የሰው ደህንነት ያለፈ የአሁንና የወደፊት መልክ ምንድነው?

ያለፈው - ስለ ኃጢአት ቅጣት ክርስቶስ በመስቀል ላይ የፈጸመው፤

አሁን - አማኝ ከኃጢአት ኃይል መዳከም

ወደፊት - አማኝ ከኃጢአትና ከዚህ ሥጋ ሰውነት ፍጹም እንደሚድን ነው።

11. ከሮሜ 12-14 ሦስት የክርስቲያን አገልግሎት መመሪያዎችን ጥቀሱ።

ሀ/ ራስን ለእግዚአብሔር ማቅረብ፤

ለ/ ያለ ግብዝነት አማኞችንና የማያምኑትን መውደድና

ሐ/ ለመንግሥት መገዛት ናቸው።

12. በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ማዕከላዊ ሃሳብ ብለን የጠራው ውጥረት ምን ነበር?

መልስ:- የኢየሩሳሌም ጉባዔ ነበረ፤ ምክንያቱም በአይሁድና በክሪስቶስ እኩልነት ላይ ያደረገው ስብሰባ ነው፤ የሐዋ. 15።

የቤት ሥራ

ለፈተና ዝግጅት የሐዋርያት ሥራና ሮሜን አጥኑ።

ትምህርት ሠላሳ ሁለት

ምክር ለመምህሩ

ከሐዋርያት ሥራና ሮሜ አውጣጥተው ያዘጋጁትን ፈተና ይፈትኑ።

የቤት ሥራ

1ኛ ቆሮንቶስ 1-4 አንብቡ።

ትምህርት ሠላሳ ሦስት

የ1ኛ ቆሮንቶስ መግቢያ

ጸሐፊው ሐዋርያው ጳውሎስ ነው። የተጻፈበት ዘመን 56 ዓ.ም. ገደማ ነው። የተጻፈበት ሥፍራ ኤፌሶን ነው፤ 2ኛ ቆሮ. 16:7-9።

የቆሮንቶስ ከተማ

1. የአካይያ ወይም ግሪክ ዋና ከተማ ነበረች።
2. ከሰሜን፣ ከደቡብ፣ ከምሥራቅና ከምዕራብ ከየትም አቅጣጫ ለሚመጡ ይህች ሥፍራ የመገበያያ ማዕከልና መተላለፊያ ነበረች።
3. ይህች ከተማ ሁለት የባሕር ወደቦች አሏት። ከንክራኦስ በኤጅያን ባሕር በኩል ሲሆን ሌላው ደግሞ በስተ ምዕራብ በቆሮንቶስ ባሕረ ሰላጤ ጩል ነው፤ የሐዋርያት ሥራን ካርታ ተመልከቱ።
4. በጣም ሀብታም፣ የብዙ አትሌቲክስ ውድድሮች ማዕከልና የመዝናኛ ከተማ ነበረች።
5. የፍቅር አምላክ የተባለችውን የግሪክ ጣዖት በማምለክ የታወቀች ከተማ ነበረች። ይህም በብዙ ሴትኛ አዳሪዎች የሚካሄድ በጣም አስነዋሪ አምልኮ ነበር።

የጳውሎስ አገልግሎት በቆሮንቶስ

1. ጳውሎስ ቆሮንቶስን የጉበኛው በ2ኛው ወንጌላዊ ጉዞው ወቅት ሲሆን በዚሁ ጊዜ የቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያንን መሠረተ፤ የሐዋ. 18:1-17።
2. ጳውሎስ በቆሮንቶስ ሲኖር ከአቂላና ጽርስቅላ ጋር አብሮ ድንኳን ይሰፋ ነበር፤ የሐዋ. 18:1-3። በዚያም የቆየው አንድ ዓመት ተኩል ነበር፤ የሐዋ. 18:11።
3. ጳውሎስ እንደልማጁ በአይሁድ ምክራቦች በመስበክ አገልግሎቱን ጀመረ። አይሁድ ወንጌልን አንቀበልም ሲሉ ለአሕዛብ በመስበክ ቀጠለ፤ የሐዋ. 18:4-7።

4. ሲላስና ጢሞቴዎስ ከጳውሎስ ጋር በቅርንጥስ ነበሩ፤ የሐዋ. 18:5»

የመልእክቱ ዓላማዎች ሁለት ናቸው

1. የነበራቸውን ጥያቄ ለመመለስ ነበር። ጳውሎስ በሚከተሉት ሥፍራዎች አንድ በአንድ መልስ ይሰጣቸዋል፤ 1ኛ ቆሮ. 7:11 25፤ 8:11 12:11 15:1»
2. በክርስቶስ የተገኘው አዲስ ሕይወት አዲስ አኗኗር እንደሚጠይቅ ክርስቲያኖችን ለማስተማር ነበር፤ 1ኛ ቆሮ. 3:16-17፤ 6:11:19-20»

የመልእክቱ አቢይ ትምህርት የክርስቲያን አኗኗር ነው። በአንዲት አዲስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚኖሩትን ችግሮች እንድንረዳና ችግሮቹን የሚፈቱ መንፈሳዊ መመሪያዎች 1ኛ ቅርንጥስ ያቀርብልናል።

በ1ኛ ቅርንጥስ ውስጥ የሚገኙ ቁልፍ ጥቅሶች፡- 1ኛ ቆሮ. 6:19-20፤ 10:13፤ 11:31፤ 15:57-58 ናቸው።

ጥያቄዎች

1. ጳውሎስ ለቅርንጥስ ቤተ ክርስቲያን ይህንን ደብዳቤ ለምን ጻፈ?
2. ጳውሎስ ይህንን ደብዳቤ የጻፈው መቼና የት ሆኖ ነው?
3. ስለ ቅርንጥስ ከተማ በዝርዝር አስረዱ።
4. ጳውሎስ በአዳዲስ ሥፍራዎች ወንጌልን ሲያስተምር የሚጠቀምበት ዘዴ ምንድነው?
5. የ1ኛ ቅርንጥስ አቢይ ትምህርት ምንድነው?

የቤት ሥራ

1ኛ ቅርንጥስ 5-8 አንብቡ።

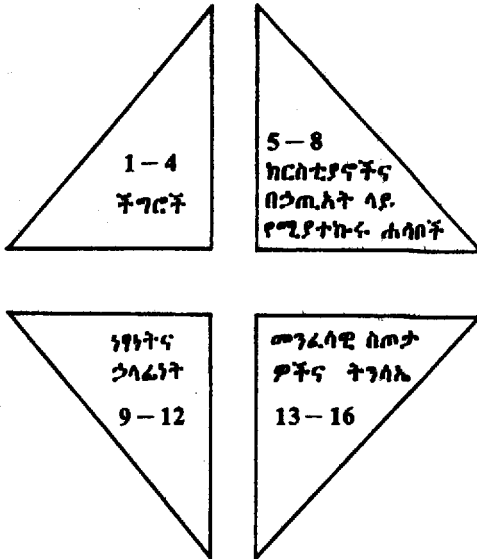
ትምህርት ሠላሳ አራት

የ1ኛ ቅርንጥስ አጠቃላይ አስተዋፅዖ

1. ምዕ. 1-4 በቅርንጥስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የነበረ መከፋፈል።
2. ምዕ. 5-8 ክርስቲያኖችና በኃጢአት ላይ የሚያተኩሩ ሐላቦች።
3. ምዕ. 9-12 የክርስቲያን ነፃነትና ኃላፊነት።
4. ምዕ. 13-16 መንፈሳዊ ስጦታዎችና ትንሣኤ።

የ1ኛ ቅርንጥስ መልእክት የሚያተኩረው በክርስቲያን ነፃነትና ኃላፊነት ላይ ነው።

1ኛ ቆርንቶስ



የእያንዳንዱ ክፍል ይዘት ባጭሩ

- 1ኛ ቆር. 1-4 ክፍል በቤተ ክርስቲያን ውስጥ፡-
 ሀ/ የሰውን ጥበብና መመሪያዎችን በሚመለከት፤ 1:10-31።
 ለ/ መንፈሳዊ የመለየት ችሎታ በሚመለከት፤ 2:1-16።
 ሐ/ መንፈሳዊ ዕድገትና አገልግሎት በሚመለከት፤ 3:1-11።
 መ/ የአማኞችን ሽልግቶች በሚመለከት፤ 3:12-4:8።
 ሠ/ የሐዋርያትን ሚና በሚመለከት፤ 4:9-21።
- 1ኛ ቆር. 5-8 ክርስቲያኖችና በኃጢአት ላይ የሚያተኩሩ ሐሳቦች
 ሀ/ የሥነ ምግባር ጉድለቶችን ከማውገዝ ችል ማለት፤ 5:1-3።
 ለ/ በወንድሞች መካከል የሚፈጠሩ ጠቦችን በእሕዛብ ፍርድ ቤት ማቅረብ፤ 6:1-8።
 ሐ/ በሕይወትና በኃብቻ ውስጥ የንጽህና ጉድለት፤ 6:9-7:40።
 መ/ ለጣያታት የተሰየ ምግብ ስለ መብላት፤ 8:1-13።
- 1ኛ ቆር. 9-12 የክርስቲያን ነፃነትና ኃላፊነት፡-

በክርስቶስ የተገኘ ነፃነት	ኃላፊነቱ
1. ወንጌልን በመስበክ ለኑሮ የሚያስፈልጋችሁን ነገሮች ግንኙት፡ 9፡13-15»	1. ይኸውም ገንዘብ በመቀበል መስበካችሁ የወንጌልን ምስክርነት እስካላሰናከሉ ድረስ ነው፡ 9፡15-23»
2. እግዚአብሔርን ማምለክ፡ 10፡1-6»	2. ከጣዖት አምልኮ መዝገብ፡ 10፡1»
3. የጌታን አራት መሳተፍ፡ 10፡6-19»	3. ራሳችንን መመርመርና ለመሳተፍ ብቁ ካልሆንን አለመውሰድ ወይም ከአህዛብ አምልኮ ጋር አንድ አድርጉ አለግሰብ፡ 10፡20፡21፡11፡28-31»
4. በገበያ የሚሸጠውን ነገር ሁሉ መመገብ፡ 10፡23-26»	4. ይኸውም ወንድምን የማያሰናክልና እግዚአብሔርን የሚያከብር እስከሆነ ድረስ ነው፡ 8፡9፡13፡10፡31»
5. በጉዞአ በሚደረግ አምልኮ ወቅት ሌቶች ራሳቸውን እንዲከናከቡ፡ 11፡5»	5. ይኸውም ሌሎችን እስካላሳዘነ ወይም የወንጌልን ምስክርነት እስካላደናቀፈ ድረስ ነው፡ የባሕልን ሕግ አለመጣስ፡ 9፡12፡22፡11፡16»

ነፃነት ካለ ኃላፊነትም አለ

6. የመለኮታዊ ሥልጣን እመጣጥ አቅጣጫ በ1ኛ ቀር. 11፡3 ላይ ተሰጥቷል»
 - እግዚአብሔር የክርስቶስ ራስ ነው»
 - ክርስቶስ የወንድ ራስ ነው»
 - ወንድ የሴት ራስ ነው» ስለዚህ በአንድ ቤት ውስጥ ሁለት ራሶች ሊኖሩ አይችሉም! ኤፌ. 5፡22-25ን እንብቡ»

4. 1ኛ ቀር. 13-16 መንፈሳዊ ስጦታዎችና ትንሣኤ፡-

- ሀ/ መንፈሳዊ ስጦታዎች! 13-14 ስጦታዎች በአጠቃላይ በፍቅር ላይ መዋል ይገባቸዋል! 1ኛ ቀር. 13»
- ለ/ የትንቢት ስጦታ ወይም ስብከት ቤተ ክርስቲያንን ስለሚያንፅ ራስን ብቻ ከሚያንፁ ስጦታዎች ይልቅ ልንሻው ይገባናል! 14፡1-5»
- ሐ/ የቆርንቶስ ቤተ ክርስቲያን በላሳን መናገርን በሚመለከት በስሕተት ላይ ወድቃ ስለነበር እውሎስ ስለዚህ ጉዳይ መመሪያ ሰጥቷል! 14፡6-39»
- መ/ የሙታን ትንሣኤ! 15፡1-8፡-
- 1. የክርስቶስ ትንሣኤ! 15፡1-8»
- 2. የክርስቶስ ዳም ምፅዓት! 15፡20-23»
- 3. በክርስቶስ ጠላቶች ላይ የተገኘው ድል! 15፡24-28»
- 4. የእማኞች እካል ወደማይበሰብስ እካል መለወጥ! 15፡42-50»
- 5. የእማኞች ትንሣኤ! 15፡51-58»
- ሠ/ የእውሎስ የመጨረሻ ንግግርና ሰላምታ! ምዕ. 16፡-

1. ለሌሎች አግኞች ግድረግ ስለሚገባቸው ዕርዳታ ቤተ ክርስቲያን ያሳል፤ 16:1-3»
2. የጳውሎስ ዕትዶች፤ 16:4-12»
3. የጳውሎስ የመጨረሻ ምክር፤ 16:13-18»

ጥያቄዎች

1. አራቱን የ1ኛ ቆሮንቶስ ክፍሎች ከነምዕራፎቹ አሥፍሩ»
2. በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን የነበሩት ክፍሎች ምን ምን ነበሩ?
3. በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን በኃጢአት ላይ የሚያተኩሩት ሐሳቦች ምን ነበሩ?
4. በሁሉም ሥጦታዎች አገልግሎት ውስጥ ሊኖር የሚገባው ባሕርይ ምንድነው?
5. ቤተ ክርስቲያን በተለይ የሚያገዝድ የትኛው ስጦታ ነው?
6. የመጨረሻው የክርስቲያን ተስፋና ድል ምንድነው?

የቤት ሥራ

1ኛ ቆሮንቶስ 9-12ን አንብቡ»

ትምህርት ሠላሳ አምስት

የ1ኛ ቆሮንቶስ አጭር ማብራሪያ

1ኛ ቆሮንቶስ 1-4

የእነዚህ አራት ምዕራፎች ዋና ጭብጥ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሥልጣንን በሚመለከት በነበረው መከፋፈል ላይ ነው» እነዚህ ሰዎች በአራት ቡድን ተከፋፍለው ነበር፤ ይኸውም አንዳንዶቹ የጳውሎስ ነገ፤ ሌሎቹ የኢፕሮስ ነገ፤ የተቀሩት የአጽሎስ ነገና የተረፉት ደገኞች መሪያችን ክርስቶስ ነው ይሉ ነበር፤ 1:12» እያንዳንዱ ቡድን የራሱን ታላቅነት ለግላየት ይመካ ነበር እንጂ ግናቸውም ለክርስቶስ ተገቢውን ሥፍራ አልሰጡትም ነበር»

ጳውሎስ መከፋፈላቸው ሥጋዊ ሕፃናት እንደሆኑ የሚያረጋግጥ መሆኑን ይነገራቸዋል» መንፈሳዊ እውነቶችን ማስተዋል ተስኗቸው ነበር» ክርስቶስ የቤተ ክርስቲያን መሠረት ስለሆነ በአሁኑ ዘመንና በፍርድ ጊዜ ለእርሱ መልስ ሰጪዎች ናቸው፤ 2:1-16፤ 3:10-23፤ 4:1-8»

1ኛ ቆሮ. 5-8

በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ክፍፍል ሲኖር፤ አንድነት ሲጠፋና መንፈሳዊ ብስለት ሲጎድል ኃጢአትን ወደ መለማወድ ይመራል» ከእነዚህም ነገሮች መካከል አንዳንዶቹ በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ይገኙ ነበር»

እነርሱ ግን በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚገኘውን የሥነ ምግባር ጉድለት አያወግዙም ነበር። በመካከላቸው ጠቦች ሲኖሩ ፍርድ ለማግኘት በአሕዛብ ፍርድ ቤት ያቀርቡ ነበር። እውሉስ እነዚህን ነገሮች በራሳቸው መካከል መፍረድ እንደሚገባቸው ይነግራቸዋል። በተጨማሪ ለጣዖት የተሠዋ ሥጋ ስለመብላት ያለው አለመስማማት አንዳንዶችን አስናክሎ ነበር። ደካማ ወንድምን የሚያሰናክሉና እንዲጠፋ የሚያደርጉ ማናቸውንም ነገሮች ማድረግ እንደማይገባ በማስጠንቀቅ ይህን ክፍል ይደመድማል። ነፃነት አለን! ነገር ግን ከነፃነት ጋር ኃላፊነት ተቆራኝቷል።

1ኛ ቆሮ. 9-12

የእግዚአብሔር ቃል ለእያንዳንዱ ጥቃቅን ጥያቄ ዝርዝር መልስ አይሰጠንም! ነገር ግን ከእግዚአብሔርና ከሌሎች ጋር ባለን ግንኙነት እንዲመሩን መመሪያዎችን ይሰጠናል። ላመኑም ሆነ ላላመኑ ኃላፊነት አለብን።

ሰው በክርስቶስ ኢየሱስ አማካይነት ከኃጢአትና ከአራት ሕግ ኩነት ነፃ ወጥቷል። ሆኖም ይህ አዲስ ነፃነት ያለ አግባብ መተርጉም የለበትም። ይህም ማለት ከኃጢአት ነፃ መውጣት ማለት እንጂ ኃጢአትን ለመሥራት ነፃነት ማግኘት ማለት አይደለም። መንፈስ ቅዱስ ኃጢአትን እንድናሸንፍ ኃይል ይሰጠናል። ነፃነት ካለ ኃላፊነትም አለ።

ክርስቶስ ራስ ሲሆን ወንድ የእርሱ ወኪል በመሆን የቤተና የቤተሰቡ ራስ ነው። ሚስት የእርሱ ረዳት በመሆን በእርሱ መሪነት ሥር መተዳደር ይኖርባታል። ብዙ ኃጢአቶችና ውድቀቶች እግዚአብሔርን አልታዘዘም የማለት ውጤቶች ናቸው። በአምልኮአችን በጌታ እራት፣ በመብላትና በመጠጣት እንዲሁም እግዚአብሔር እርሱን እንድናገለግልበት በሚሰጠን ሥጦታዎች ውስጥ ነፃነት ከኃላፊነት ጋር የሚለውን መመሪያ በሥራ ላይ ማዋል አለብን! ቆላ. 3፡17! 23ን አንብቡ። በተጨማሪ በትምህርት 34 ውስጥ የተሰጡትን ጥቅሶች ተመልከቱ።

1ኛ ቆሮንቶስ 13-16

ለእግዚአብሔር ቃል መመሪያዎች መታዘዝ እርሱ ለአገልግሎት ወደሚሰጠን ሥጦታዎች ትክክለኛ አጠቃቀም እንድንመራ ያደርገናል። ሥጦታዎች ሁሉ ከፍቅር ጋር በአገልግሎት ላይ መዋል አለባቸው። ፍቅር ተቆጣጣሪ ካልሆነ የሥጦታዎች ሁሉ አጠቃቀም የተዛባ ሊሆን ይችላል። እውሉስ በምዕ. 14 ውስጥ በልሳኖች ስለመናገር መመሪያ ይሰጣል! ምክንያቱም በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ የዚህ ሥጦታ አጠቃቀም ትክክል አልነበረም።

ዛሬ እኛ ማመናችንና መመላለሳችን በእምነት መሆን አለበት። እነዚህን ሥጦታዎች በትክክል ለመምራት ጥበብ፣ ፍቅርና የመለየት ችሎታ መሻት ይኖርብናል። መንፈሳዊ ሥጦታዎች እንድናገኝ እግዚአብሔር ከፈቀደ ይሰጠናል! መስጠት ወይም አለመስጠት የርሱ ውሳኔ ነው። «መንፈስ ቅዱስ ለእያንዳንዱ ሰው ሊሰጥ የሚፈልገውን ስጦታዎች ይሰጣል» 2ኛ ቆሮ. 12፡11።

በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ምናልባት በሙታን ትንሣኤ የማያምን ቡድን ሳይኖር አይቀርም። ስለዚህ እውሉስ በምዕ. 15 ስለ ትንሣኤ ያቀረበው አስደናቂ ትምህርት የጥያቄዎቻቸው መልስ ነው። ትንሣኤ የለም ብሎ መካድ ከወንጌል እውነቶች መካከል እጅግ ትልቅ የሆነውን መካድ ነው። ክርስቶስ ከሞት ካልተነሣ እምነታችን ከንቁ ነው። ክርስቶስ

በሕይወት ስለሚኖር እኛም ደግሞ እንኖራለን። ምዕ. 16 የዳውሎስን የመጨረሻ የትዕዛዝ ቃላትና ሰላምታ ያቀርብልናል። የመጨረሻዎቹ ቃላትም «ንቁ በሃይማኖት ቁመት ጉልላህ፣ ጠንክሩ፣ በእናንተ ዘንድ ሁሉ በፍቅር ይሁን» የሚል ክብር 16:13።

ጥያቄዎች

1. የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎችን መቆጣጠር ያለበት ዓይነትኛ ነገር ምንድነው?
2. መተንበይ ወይም መስበክ ከልሳናች ይልቅ ታላቅ ስጦታ ነው የተባለው በምን ምክንያት ነው?
3. 1ኛ ቆሮ. 14ን ካነበባችሁ በኋላ ዳውሎስ በልሳናች ስለመናገር የሚሰጠውን መመሪያዎች ዲቶ።
4. የክርስቶስ ትንሣኤ ለወንጌል በጣም ጠቃሚ የሆነው ለምንድነው?
5. የዳውሎስ የመጨረሻ ተግላፅ ምንድነው?

የቤት ሥራ

1ኛ ቆሮ. 13-16ን አንብቡ።

ትምህርት ሰላሳ ስድስት

1. በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን የነበሩትን ችግሮች አስተውሉአቸው። እነዚህ ችግሮች በአሁኑ ዘመን ቤተ ክርስቲያናቸውን ውስጥ ይገኛሉ? ተወያዩበት። ከችግሮች ጥቂቶቹ፡-
ሀ/ በአመራር ውስጥ የነበረ ክፍፍል፤ 1:10-31።
ለ/ በሥነ ምግባር ጉድለቶች ላይ አለመፍረድ፤ 5:1-13፤ 6:18-20።
ሐ/ የጋብቻ ችግሮች፤ 6:9-7:40።
መ/ በአግኖች መካከል የተፈጠሩ ጠቦችን ወደ አሕዛብ ፍርድ ቤት መውሰድ፤ 6:1-8።
ሠ/ የክርስቲያን ነፃነትና ኃላፊነት ናቸው፤ 6:12።
2. የክርስቲያን ነፃነት 3 መመሪያዎች ምን ምንድናቸው? አጥናቸው።
ሀ/ 8:9፤ 13 ለደካሞች የግሰናኪያ ድንጋይ አለመሆን፤
ለ/ 9:12፤ 22 የወንጌልን ምስክርነት አለግደናቸዋል፤
ሐ/ 10:31 ሁሉን ለእግዚአብሔር ክብር ግድረግ ናቸው፤ ቆላ. 3:17፤ 23።
3. በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሌቶችን በሚመለከት መሠረታዊ ችግር ምን ነበር? 11:1-16። እነዚህ ሌቶች የጣሉት የትኛውን መመሪያ ነው? መለኮታዊውን የሥልጣን አመጣጥ አቅጣጫ ክብር 11:3። ከዚህ ቀደም ተብሎ ነፃነትን በሚመለከት የተሰጠት 3 መመሪያዎች በሌቶች ችግር ውስጥ በተግባር ላይ መጥል የሚችሉት እንዴት ነው? 2ኛውን ጥያቄ ተመልከቱ።
4. በጌታ እራት ወቅት ይደረጉ የነበሩት የሥርዓት ጉድለቶች ምን ምንድናቸው? 11:17-22።

ሀ/ ከጌታ እራት ጋር በአንድ ላይ የራስን ምግብ መመገብ በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን የተለመደ ነገር ነበር፤ ሀብታሞቹ ብዙ የሚበሉት ነገር ይዘው ሲቀርቡ ድሆች ዘወትር ምንም አይኖራቸውም ነበር፤ 11:17-21።

ለ/ እነዚህ ሰዎች የጌታን እራት ትርጉም በጥንቃቄ እንዳልተረዱት ጳውሎስ ተሰምቶት ነበር። ጳውሎስ የራሳቸውን ምግብ በቤታቸው እንዲመገቡና በጌታ እራት ወቅት ደግሞ ልባቸውን እንዲመረምሩና ሳይዘጋጁ የጌታን እራት መውሰድ እንደማይገባቸው ያሳስባቸዋል፤ 1ኛ ቆሮ. 11:22፤ 27።

5. ትንሣኤን በሚመለከት የነበረው ችግርና ጥያቄ ምን ነበር? 1ኛ ቆሮ. 15። በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ ምናልባት በትንሣኤ የማያምኑ ሰዎች ነበሩ። ስለዚህ ጳውሎስ በዚህ ነገር ላይ በጣም ረዘም ያለ ትምህርት ይሰጣል።

ሀ/ ጳውሎስ የክርስቶስን ትንሣኤ ትርጉም ተንትኖ ያቀርባል፤ 15:1-19።

ለ/ ክርስቶስ ከመቃብር ስለተነሣ ሰዎች ሁሉ እግዚአብሔር በወሰነው ጊዜ ይነሣሉ፤ 15:22-24።

ሐ/ ሞት የአማኝ የመጨረሻ ጠላት ነው፤ 15:25-28።

መ/ ከሞት የተነሣው ሰው የማይበሰብስ መንፈሳዊ እካል ይሆናል፤ 15:44።

ሠ/ ትንሣኤ እጅግ ታላቅ የሆነ የአማኝ ተስፋ ነው፤ 15:50-58፤ 1ኛ ተሰ. 4:13-18።

6. ጳውሎስ ከቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን ችግሮችና ጥያቄዎች ጋር ካደረገው ነገር ምን እንማራለን?

ሀ/ እነርሱን ለመምራት ጳውሎስ ሕግ ወይም ደንቦች ከመስጠት ይልቅ መመሪያዎችን ሰጠ።

ለ/ ጳውሎስ የማያወላውል መልስ ሰጣቸው።

ሐ/ በእነርሱ እምነት ላይ እንደ የበላይ ወይም ጌታ ራሱን አልቆጠረም ነበር።

መ/ የሚመራው በመንፈስ ቅዱስ ነበር። የሚሰጣቸውም የራሱን ሐሳብ አልነበረም።

ሠ/ ጳውሎስ አመቺ ሆኖ ባገኘው ሁኔታ ሁሉ ምስጋናና ማበረታቻ ይሰጥ ነበር።

ጥያቄዎች

1. አንዳንዶቹ የጳውሎስ ምክር ባሕርይዎች ምን ዓይነት ነበሩ?
2. የክርስቲያንን ነፃነት የሚመለከቱ ሦስት መመሪያዎች ጻፉ።
3. በ1ኛ ቆሮ. 14:40 አገልግሎቶችን ሁሉ መምራት ያለበት መመሪያ ምን ነበር?
4. የክርስቶስ ትንሣኤ ለአማኞች በሙሉ የሚሰጠው ተስፋ ምንድነው? 15:19-26።
5. በመጨረሻ ላይ የሚደመሰሰው ጠላት ማን ነው?

የቤት ሥራ

2ኛ ቆሮንቶስ 1-3ን አንብቡ።